

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

"הלא' והיו אנ"ש והתמימים

מדקדים

בימה לדיון בין התמימים ואנ"ש
להגברת הלימוד והעיון
בשיחות תנש"א-תשנ"ב

גליון נא

דבר מלכות ש"פ שמות תשנ"ב

תוכן

הילולת הרמב"ם / עמ' 4

יומן מרתק מהתוועדות ש"פ שמות תשנ"ב

הדמויות שמאחורי הדבר מלכות / עמ' 6

הרה"ח שמעון ויצהנדר - ראש ישיבת תות"ל ראשון לציון, אה"ק מוצא בשיחה נקודת מפגש לא צפויה בין אנשים משני קצות הקשת...

מעלת מספר שבעים / עמ' 10

ביאור בקצרה למושגי יסוד בשיחה

מכאן הכל התחיל / עמ' 12

נקודת השיחה בשפה פשוטה ובהירה

כמות או איכות?! / עמ' 17

עיון במקורות נוספים שופך אור על הנושאים המרכזיים שבשיחה

יו"ל ע"י מערכת 'מדקדקים'

שע"י תלמידי התמימים בישיבת תות"ל המרכזית

770 - בית משיח

• יוצא לאור לקראת ש"ק פרשת שמות תשע"ט

הגיליון הבא יצא לאור בעז"ה לקראת ש"ק פרשת וארא

אנ"ש והתמימים מוזמנים לשלוח הערות ותגובות עד יום שלישי כ"ד טבת

לתרומות והקדשות, לתגובות, או להצטרפות לקבלת הקובץ באימייל מידי שבוע:

©medakdekim770@gmail.com • +1(540)358-5152

תמונת כ"ק אדמו"ר שליט"א - באדיבות מערכת RebbeDrive

כבר בגלות יודעים מיהם ה"שופטייך ויועצייך"

ישנם משפחות אחדות שקיים אצלם מגילת יוחסין המייחסת אותם לשבט יהודה. . שענין זה מזרו עוד יותר את קיום היעוד דלע"ל "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועצייך כבתחילה", מכיון שע"ז שעוד בזמן הגלות יודעים בבירור ע"ד כמה מבני המתייחסים (ע"י מגילת היוחסין) לשבט יהודה - מסירים עוד מניעה ועיכוב מה"שופטייך ויועצייך", שלא יצטרכו לברר מיהו משבט יהודה, מכיון שכבר יודעים זה קודם חידוש הבית דין בגאולה האמיתית והשלימה.

הזמן גרמא לביאת משיח

וזהו ההוראה לפועל העיקרית משבת זו והתוועדות זו: להחליט החלטות טובות (והחלטה נוספת) להתחזק ולהוסיף בלימוד ספר הרמב"ם, ובאופן ד"ללמוד וללמד" - הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לסביבתו, ללמד לאחרים, "והעמידו תלמידים הרבה", שכולם יוסיפו בלימוד הרמב"ם.

והעיקר - שנזכה לסיום ספר הרמב"ם "כמים לים מכסים", שכן נמצאים אנו בזמן שהזמן גרמא לביאת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!...

ההכנה להפיכת הברזל לעתיד

. . בהברזל דלעומת זה (שהוא בפשטות ענין בלתי רצוי) נעשית שלימות ה"אתהפכא", שעושים ממנו ברזל דקדושה, אבל, לא באופן שמבטלים, ח"ו, את מציאותו, כי ברזל הוא מציאות נברא שאפשר לנצלו לעניני טוב וקדושה; ולכן אדרבה - מבררים ומהפכים את מציאות הברזל שבעולם לחיים לשלום ולברכה, לברזל דקדושה. . וההכנה לזה היא כבר עתה, ע"י שמנצלים את מציאות הברזל שבעולם לענינים שבקדושה, לבנין בתי חסדים טובים, ישיבות, ובתי כנסיות ומדרשות (דכשם שישנם בתי אבנים טובות ומרגליות ובתי של זכוכית וכו', כן עושים גם בתי של ברזל) - שמוזה באים לתכלית השלימות בזה בגאולה האמיתית והשלימה, תכלית השלימות בברזל וכיו"ב, כמ"ש "ברזל ונחושת מנעליך", שגם ה"ברזל" יהי חלק מהבנינים החדשים דקדושה.

נזכרים ונעשים

יומן מזמן אמירת השיחה בבית חינו

"הרי אני כבן שבעים שנה"

בשעה 1:40 ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות. למזיגת היין השתמש כ"ק אדמו"ר שליט"א בבקבוק גדול יותר (בינוני בצבע ירוק), ולא בבקבוקון הקטן הרגיל (שכנראה נכלה אתמול בשריפה שהיתה במשרד הריל"ג).

לאחרי ברכת בופה ג"ו "מזונות" ניגנו (כבשבוע שעבר) "עס קומט שוין די גאולה, משיח קומט שוין", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים ובפרט לעבר האורחים (הנ"ל). באמצע הניגון נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו.

שיחה א' ארכה כ-13 דקות, ואותה פתח במילים: "ביי שבת איז דאך אלץ מן המוכן" [= אצל שבת הכל הרי מן המוכן], והמשיך לדבר אודות "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת" - שיום ההילולא של הרמב"ם הוא בעש"ק כ' טבת, והקשר לפרשת השבוע. בהמשך דובר על כך שכל יהודי יורש את כל עניני האבות במילואם, וכבפרשה שקוראים במנחה "וארא - אל האבות" (כפרש"י), שכאו"א זוכה לראיית אלקות "עם כל השטורעם" כמו שהי' לאבות.

אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'" למשך זמן ארוך, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים בחוזק ובפרט בקטע הידוע, ובפרט לעבר קבוצות האורחים הנ"ל.

שיחה ב' ארכה כ-20 דקות, ואותה פתח בצורה מיוחדת באומרו שהאמור לעיל מהוה גם מענה לשואלים - מהי ההוראה שיש ללמוד משבת זו, והמשיך לבאר את ההוראה לפועל מיום ההילולא של הרמב"ם - שהן תורתו והן השלימות בחייו שייכים לכל יהודי. בהמשך דיבר אודות ר' אלעזר בן עזרי' שאמר "הרי אני כבן שבעים שנה" והמשנה בסוף פ"א של ברכות אודות ימות המשיח והקשר

ליציאת מצרים, ובסיום אמר שההחלטות הטובות של כאו"א הם - להוסיף עוד בלימוד ספר הרמב"ם.

אחרי שיחה זו שתה כ"ק אדמו"ר שליט"א מהכוס וטעם מה"מזונות". ניגנו ניגון הקפות דשמח"ת וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה מפעם לפעם בחזק רב ובתנועות רצופות, וכל הקהל רקד בשמחה רבה (ובפרט האורחים הנ"ל שפיזו ורכרו בתנועות ידים וכו').

שיחה ג' ארכה כ־10 דקות, ובה דיבר על מעלת ספר הרמב"ם, ובסיומה הזכיר שוב את ההוראה להוסיף בלימוד ספר הרמב"ם - הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לסביבתו עד ל"תלמידים הרבה".

אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א החל מיד לעודד את השירה בחזק רב ובתנועות נמרצות כשכל גופו הק' מתרומם קמעא, ובהמשך התחיל לפתע לעודד בשתי ידיו הק' - ובפרט לעבר האורחים הנ"ל - כו"כ פעמים, והשמחה היתה רבה מאוד.

באמצע פנה לעבר הש"ץ ר' משה שי' טלישבסקי, והלה התחיל לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה ללא הרף. באמצע הורה לר' שמואל שי' לו (שהוא מראשי הדוברים ב"פגישה" הנערכת השבת) לומר "לחיים".

שיחה ד' ארכה כמה דקות, ובה הזכיר אודות חלוקת המשקה וכן דיבר אודות לימוד ספר הרמב"ם בא' משלושת האופנים: ג' פרקים ליום, פרק א' ליום או ספר המצוות, וסיים את השיחה במילים: "גאולה האמיתית והשלימה ממש ממש, בענני שמיא".

הריל"ג העמיד 9 בקבוקים והסדר הי' כרגיל. אחרי החלוקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל תוך שמעודד את השירה בידו השמאלית פ"א, ואח"כ בהמשך הניגון עודד כו"כ פעמים. באמצע שתה מהכוס וטעם מה"מזונות", וכן הורה לר' משה שי' קוטלרסקי לומר "לחיים" והמשיך להביט עליו עד שאמר על כוס מלאה.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה. ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:10 לערך.

(מתוך דברי משיח תשנ"ב ח"ב, באדיבות "המכון להפצת תורתו של משיח")

להיות

רבנים ומשפיעים מדברים
ומתוועדים על הבכּן שבשיחה

כשבן זומא ורבי אלעזר נפגשים...

הרה"ח שמעון ויצהנדרלר - ראש ישיבת תות"ל ראשון לציון, אה"ק

בדרך הנכונה איך 'להיות עם הזמן' של תחילת החומש השני - חומש הגולה - גאולה, מורנו ומדריכנו הרבי מלך המשיח שליט"א בדבר מלכות כי יש להחיות בתוכינו את המושג "כל ימי חיך להביא לימות המשיח", המוסבר במשנה במסכת ברכות ובהגדה של פסח. מה בעצם רוצה הרבי שנלמד?

מתוך אותה משנה, שנחלקו בה ראשונים בהבנת ה'מהלך' שלה, בוחר הרבי מלך המשיח להתמקד בהצגת המשנה כ'המשך' אחד של תהליך. הוא מראה כיצד שלושת השיטות ההלכתיות המובאות במשנה אינם אלא שלשה שלבים/דרכים בהפנמת רעיון הגאולה, והיציאה ממצר וגבול ככל מיני מצבים המתחלקים לשלשה - ימים, לילות, ימות המשיח. או בלשון אחרת: כיצד חיים עם ה'עבר' [יציאת מצרים] ב'הווה' [לילות הגלות] ומכוח זה מביאים את ה'עתיד' [ימות המשיח].

אנו, הוגי ודבקי תורתו של משיח, כבר חונכנו, בשיחות על רש"י ובפרט בכל ה'ביאורים לפרקי אבות', לא להסתפק בלימוד תוכן הדברים, אלא להתבונן מתוך ביטול ב'בעל המאמר' וענינו. רק כך נוכל להפיק וללמוד ולהסיק גם לחיינו כוחות והנחיות מתוכן הדברים [ויוער: כל תלמיד תומכי תמימים בחודשים אלו

ב'בין השורות'
ופיענוחי השיחה
טמון הסוד: ביטול
והתכללות ראב"ע
עם בן זומא. זהו
פרט משמעותי
הנותן את הכח,
לא רק לקרוא
'דבר מלכות' אלא
לחיותו

יגע, ואף נרדם, עם סוגיית גדר איסור 'חמץ' -
האם הוא ב'צורה או ב'עצם'. ואף שם מלמד רבינו
שליט"א כי מאחורי העיון מסתתרת דמותו של
בעל המאמר - רבי עקיבא ה'בן גרים', שדווקא הוא
יאמר שחמץ חודר ל'עצם'! (לקו"ש חט"ז וארא).]

שתי דמויות מרכזיות מלוות את הדבר מלכות'
דין והם־הם יסוד ותכנו: רבי אלעזר בן עזריה ובן
זומא. הם למעשה מובילים את סעיפי השיחה בזה
אחר זה, עד למסקנה הנפלאה, וכשנתבונן בהם
נוכל להסיק מסקנות לעולמנו אנו - כיצד 'לחיות'
עם תוכן דבריהם.

אכן, ברוב השיחה מדובר על רבי אלעזר בן עזריה
וחכמים, אבל מהי הייחודיות של בן זומא?

במבט שטחי נראה כי הרבי מתמקד ועוסק בדברי חכמים, אבל אעפ"כ הרבי כל
הזמן חוזר ומדגיש בדברי חכמים עצמם - "כל ימי חיך להביא לימות המשיח"
- שהמדובר הוא גם על "ליל הגלות", זמן של חושך, שזהו כדעת בן זומא דוקא.

שימת לב בתוכן ההערות מלמדת אף היא כי דווקא בשיחה זו הרבי דן באריכות
ומדגיש את הדעה ההלכתית שההלכה נפסקת בפועל כבן זומא (ראה הע' 22, 32,
44). וזאת בשונה, למשל, מה'הגדה של פסח' שלו, בה הביא כל הדעות בבהירות
[ולמעשה לשיחה עמוקה ונפלאה, בסגנון ה'מלחמתה של תורה', בדעת בן זומא
וחכמים - י"א ניסן והמשכה אחש"פ תשמ"ב (והיא הערה על ספר 'שיעורים
לזכר אבא מארי' של הגר"ד סולובייצ'יק ע"ה)].

ובהערה 62 כותב ברורות, שלדעת חכמים אין כח לברר הלילות בזמן הזה, אלא
רק בימות המשיח; ודוקא בכח של בן זומא אפשר לפעול את ענין יציאת מצרים
בעת חושך הלילה.

ומה באמת הקשר בין תוכן הענין לדמותם של ר' אלעזר בן עזריה ובן זומא?

הרבי בגוף השיחה מדבר רבות על דמותו של ראב"ע, שהיה נשיא (מלשון
התנשאות), וקיבל כבר בגיל צעיר ביותר את השלימות הנעלית של שבעים שנה;
וכפי שמודגש בשמו, שיש לו עזר מיוחד מהקב"ה. נוסף לכך בהערה 53 מוסיף
הרבי רקע לדמותו, מהייחוס המפואר שלו - "עשירי לעזרא" - שהיה ממשפחה
מיוחסת ביותר ואף דומה לו בקלסתר פניו.

לעומת זאת, אודות דמותו של בן זומא מציין הרבי (הע' 62) לשיחת ליל ב' דחגה"פ ה'תש"ד, בה נאמר בלשון זכה (בתרגום חפשי): "מה [שהיה עם בן זומא לאחר שיצא מהפרדס 'ונפגע'] שלאחר מכן אינו נוגע, הוא הרי ה' מהד' שנכנסו לפרדס כו...". 'דמות מתבודדת', בלשונו של הרבי הריי"ץ (חגה"פ תש"ג), שהסתלק בצעירותו ולא היתה לו 'סמיכת חכמים', ולכן לא נקרא בתואר רבי (ראה ש"פ קורה ג' תמוז תשמ"ח).

למרות כל זאת, ראה זה פלא, ר' אלעזר בן עזריה, בעיצומו של "האי יומא דקא גרים" שלו - יום הנשיאות, מקבל ומתבטל לדבריו של רעהו, השונה ממנו לגמרי! ואודות מה? דוקא בענין זה של גאולה בזמן הגלות!

מה אכן תוכן אותה 'התבטלות' שלו?

בשיחה שם ממשיך הרבי הריי"ץ: "ומכל הפלוגתא הזאת, ר' אלעזר בן עזריה הפנים ('דערהערט'), את ה'ולא זכית'. זה אמנם קשה לומר, אבל זהו ענין של תום הלב. בן זומא ה' בעל השגה גדול... אעפ"כ מביא הוא גם את דברי חכמים..." ובכח זה נעשה ראב"ע לנשיא.

רואים אנו כי ב'בין השורות' ופיענוחי השיחה מטמין הרבי שליט"א את הסוד האמור, של התבטלות והתכללות ראב"ע עם בן זומא ובן זומא לחכמים. ודווקא פרט משמעותי זה הוא נתינת הכוח, לא רק לקרוא 'דבר מלכות' אלא לחיותו.

העבודה הזו של לחיות משיח גם בזמן הגלות, מתחלקת לסוגי בני אדם שונים אחד מרעהו (כמבואר בהדרן על הרמב"ם תשמ"ז). יש מי שמציאות ה'לילות' אצלו הוא מאחרי ג' תמוז נ"ד, יש שהגלות וה'לילה' שלו הם בעבודת האדם לקונו, ויש מי שעצם זה שאין התגלות מושלמת היא ה'לילות' שלו. הצד השווה בכלם היא ה'תנועה' של 'בן זומא'.

תנועה זו נובעת והיא חלק מתוך ה'תנועה' הכללית, של 'להכנס לפרדס' בלי 'שלום' (כמבואר במאמרים). 'תנועה' זו מתבטאת גם באופן העבודה של 'תוהו' אחר יציאתו מהפרדס, אולם העיקר הוא הפועל יוצא מתנועה זו, שהיא יוצאת דופן מה'טבע' של אותה ה'תנועה' - והיא 'התבטלות' והתאחדות עם חבריו.

חונכנו לא להסתפק בלימוד תוכן הדברים, אלא להתבונן מתוך ביטול ב'בעל המאמר' וענינו. רק כך נוכל להסיק לחיינו הנחיות מתוכן הדברים

שתי דמויות
מרכזיות מלוות את
ה'דבר מלכות': רבי
אלעזר בן עזריה
ובן זומא. הם
למעשה מובילים
את סעיפי השיחה
בזה אחר זה, עד
למסקנה הנפלאה,
וכשנתבונן בהם
נוכל להסיק
מסקנות לעולמנו

ואיך זה בנמשל - כלומר, במילים פשוטות של חיי
היום-יום של תמים?

נראה במוחש כי יש כמה סגנונות עבודה של
תמימים. יש 'בני עניים', כלשון חז"ל 'הזהרו בבני
עניים שמהם תצא תורה' - בחורים שאינם בראש
הפירמידה מכל מיני בחינות, הדבר אף מביא לכך
שהם בבחינת 'לילות' [כפשוטו וכמדרשו...], אבל
ייחודיותם בזה שהם 'אויס וועלט'.

להם אולי יותר מובן ו'נגיש' לחיות משיח. הם
קופצים לפרד"ס למרות שהם לאו דוקא שייכים
אליו, מתעסקים בענייני משיח באופן של אורות
דתוהו (אמנם בכלים דתיקון), מאמינים בצורה
פשוטה שאפשר וחובה "לחיות משיח" גם בליל
הגלות, ויש להם את העוז והתעצמות לדרוש זאת
מעצמם ומהסביבה וליישם זאת להלכה. למרות
כל זאת מגיע בן זומא ודורש - ביטול ואחדות עם
חבריהם.

לעומתם, יש בחינת 'ר' אלעזר בן עזריה, בכל אותם מובנים שהרבי שליט"א
מונה בשיחה. בחור של 'ימים טובים', 'א ימים' דיקער בחור, בחור שנמצא באור
של תורה ויראת שמים, ובלשון הרבי "כשמאיר אור ה'". אכן, אף הוא מזכיר
יציאת מצרים, אך רק במצב של 'ימים', כי אצלו אכן יום.

בא ה'דבר מלכות' ותובע ומורה, כי דווקא כאשר ראב"ע התבטל לדברי בן זומא
ו'בתום לב', כלשון הרבי ריי"צ, התקיים אצלו ה'זכותי' לחיות משיח! וכך גם
באופן עבודתנו, כאשר התמימים מסוג עבודה כזה 'מתבטלים' ומעורבים עם
ה'בן זומא', אלו שפשוט להם שגם בליל הגלות שייך וצריך לחיות משיח, הרי
אז גם הם זוכים 'לחיות' עם הרבי מלך המשיח שליט"א בצורה הפשוטה ביותר.

ועוד הוראה 'קטנה' לסיים: שוב רואים בשיחה זו כי הדרך הנכונה בפרסום
והפצת החסידות היא אך ורק בצירוף הפצת "שמו של בעל המאמר" ואופן
עבודתו. כאשר מגיעים ל'הקהלת קהילות', הרי הדרך הישרה והקלה מתוך כל
דרכי התורה, היא לא להסתפק רק בפרסום וגילוי דברי התורה של בעל המאמר
- אלא איזכור ברור של שמו וסיפור על אופן עבודתו!

שיעור דבר מלכות

ביאור בקצרה למושגי יסוד בשיחה

"ימי שנותינו בהם שבעים שנה" (סעיף ה')

ידוע ההבדל בין עולם התהו לעולם התיקון: בעולם התהו היו אורות מרובים וכלים מועטים, ולכן לא היה בכוחם של הכלים להכיל את האורות, ונשברו הכלים. לעומת זאת, בעולם התיקון הכלים הם מרובים ומכילים את האורות.

בעולם התהו גופא, הדרגות שנפלו בשבירה הן שבע המידות של תהו. כל אחת משבע המידות הללו כלולה מעשר (שכן, שלימותה של כל אחת מהספירות היא כאשר היא כלולה משאר הספירות; ובתהו היו המידות בשלימות הכי גדולה, ולכן היו כלולות מעשר) - שבעים. ולאחר שנשברו, נעשו מקור ליניקתם של שבעים השרים של שבעים אומות העולם.

זו הסיבה לכך שעניני העולם רמוזים במספר שבעים: הן אומות העולם, וכן שאר עניני העולם, שהחיות האלוקית אליהם נמשכת דרך שבעים השרים; והן בפרטיות בנפשו הבהמית של יהודי, שלה שבע מידות הכלולות מעשר.

על כך אומר הפסוק "ימי שנותינו בהם שבעים שנה": השליחות שקיבלה הנפש האלוקית, ששרשה מעולם התיקון, היא לעבוד "שבעים שנה" "בהם", כלומר, לתקן ולברר את המידות של הנפש הבהמית ואת עניני העולם, ששרשם מעולם התהו (ומתאים גם לפשט הפסוק "בהם" - כלומר, ב"עוונותינו" ו"עלומינו" שהוזכרו קודם לכן בתהלים, ששייכים לנפש הבהמית).

לאחר שמתקנת הנפש האלוקית את עניני העולם ה"שבורים", מתגלה אז שרשם האמיתי באלוקות - האור הגבוה באין ערוך של תהו (כנ"ל). ואזי דוקא באמצעותו של אור זה, שמגיע מברור העולם, ניתן לראות גילוי אלוקות, שלא היתה יכולה הנפש האלוקית מצד עצמה לראות (והמשל לזה מהעין הגשמית, שהחלק בעין שממנו רואים הוא דוקא השחור שבעין - החושך).

על כך אמרו חז"ל, על הפסוק "כי לא יראני האדם וחי" - "בחייהם אינם רואים, אבל רואים הם בשעת מיתתן". בחייו של האדם אין לו אפשרות לראות את הקב"ה, בגלל הסתר הגוף וגשמיות העולם. אך במיתתו, כאשר משלים את בירור נפשו הבהמית והעולם - אין הם מסתירים, אלא אדרבה, בזכות בירורם מאיר לו האור של תהו, ויכול לראות אלוקות.

אמנם, גם מה שיכול לראות במיתתו, הוא רק הארה מצומצמת בהתאם לבירור עניניו הפרטיים; והשלימות האמיתית בראיית אלוקות תהיה לעתיד לבוא, כאשר יגמרו כל הבירורים של עניני העולם (הרמוזים במספר שבעים) - ואז תהיה ראייה באלוקות בשלימות, הרמוזה גם היא במספר שבעים (ע"ן): "עין בעין יראו".

על פי המקורות שנלקטו בקובץ י"א ניסן וספר הערכים (נסמנו בהערה 52 בשיחה).
ובפרט: אה"ת במדבר ע' יט; ד"ה אם בחוקותי תרני; ולקחתם לכם תרפ"ז

לזכות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לקראת שנת השבעים לנשיאותו - לאויוש"ט

להעיר • המשך מעמ' 16

נמצא שכל סיבת אי השימוש בברזל הוא כעין 'חומרא' ו'מנהג', שנגרם אך ורק בשל הטעמים הנ"ל³ (כלומר, לא כאיסור מפורש שהובא בו גם טעם, אלא שכל מהותו של האיסור הוא רק מצד הטעם). וממילא לעת"ל, כשיבטלו שני הטעמים - שהברזל לא יקצר ימיו של אדם, ולא יהיה חשש מחורבן ביהמ"ק - בטלה הסיבה, וממילא התוצאה.

ואם כן יוצא מכל הנ"ל בפשטות, שלא יצטרכו ב"ד לעת"ל להתיר בניית ברזל בביהמ"ק, כי מנין מצאנו איסור בזה?!

הת' יגאל ישראל אריה לייב שי' קופצ'יק
'קבוצה', 770 בית משיח

(3) ובלשון הרמב"ן שהובא בשיחה (בהערה 48): "והנה שלמה הוסיף במצוה שלא נשמע כל כלי ברזל בבית בהבנתו אע"פ שהיה מותר... וכל זה להרחיק הברזל ממנו".

לסיכום

נקודת השיחה בשפה פשוטה ובהירה

ג(א)ולת היהודים

פרשתנו - פרשת שמות, מתחילה בתיבות "ואלה שמות" ומונה את שמותיהם של בני יעקב. מנייתם של בני ישראל התקיימה כבר לפני כן, ואף על-פי-כן טורחת התורה למנותם שוב, כעת, בירידתם למצרים.

על שום מה מונה התורה שוב את בני ישראל? המדרש מסביר כי מנייתם של בני ישראל כאן - היא "על שם גאולת ישראל", ומרחיב בהקשר כל אחד משמותם של ישראל - לגאולה.

דברי המדרש תמוהים ביותר. מהו הקשר בין גאולתם של ישראל - למצב הירוד המתואר בפרשתנו, המספרת על יציאתם של ישראל לגלות ושעיבודם בפרך?

בדור השלישי לתנאים, נבחר רבי אלעזר בן עזריה לכהן כנשיא הסנהדרין. ביום הכתרתו, דרש: "הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתיאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, שנאמר: למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך; ימי חייך - הימים, כל ימי חייך - להביא הלילות. וחכמים אומרים: ימי חייך - העולם הזה, כל ימי חייך - להביא לימות המשיח".

התורה הראשונה בה בחר לעסוק ביום היותו לנשיא ישראל, עליה לכלול לימוד והוראה לגבי תפקידו כנשיא, ובעבודתם של כל אחד ואחד מישראל.

ראב"ע שיבח בדבריו את מצוות זכירת יציאת מצרים. יציאת מצרים, היא אבן יסוד קיומית במציאותם של ישראל בכל הזמנים. עובדת היותם של בני ישראל בני חורין, עבדיו של הקב"ה בלבד, נפעלה ביציאת מצרים. גם שנים רבות לאחר מכן, זיכרון זה וגאולה זו, צריכים למלא את היהודי, הן בימים והן בלילות.

דברי התנאים שהוזכרו דרשתו של ראב"ע, נתגלו שלשה שלבים בזיכרון ובמודעות היהודית של היציאה ממצרים בפרט, והגאולה בכלל:

1) הזיכרון היומיומי - "כאילו היום יצא ממצרים". 2) שימור זיכרון יציאת מצרים גם בלילות - גם במחשכי הגלות, יש לזכור את האפשרות להיגאל. 3) "להביא לימות המשיח" - אפילו לאחר השלמת הגאולה העתידה, ישאר החיוב לזכירת יציאת מצרים. ויותר מכך - הזיכרון יפעל מעלה בגאולה העתידה עצמה.

מה כל כך מיוחד ביציאת מצרים, שבשלה היא תיחקק לנצח בזכרון, אפילו כשתגיע הגאולה השלימה?

גאולה ישראל ביציאת מצרים, לא היתה גאולה ממצרים בלבד. זו היתה הגאולה הראשונה, שממנה נפתח הפתח לאפשרות הגאולה מכל גלות שהיא, מתי שרק תהיה, אי פעם במשך הדורות. או התגלה סוד חירותם הנפשית־הפנימית של בני ישראל, להיות בלתי תלויים בהגבלות הגשמיות של העולם, ולהתקשר עם הבורא בקיום חופשי של תורה ומצוות. ולכן, בסופו של דבר, הייתה זו גאולה אמיתית לכל דבר ועניין.

אמת, הגאולה הנעלית ביותר, הינה הגאולה העתידה. אך סגנון גאולה זו, יהיה באופן אשר לא יהא דבר שיעמוד מנגד. כל הרע והשלילי יתהפך לטוב. באופן גאולה כזה, נראה כביכול הגאולה אינה קשורה עם מציאות העולם. לעומת זאת, בגאולת מצרים, הייתה הגאולה בעוד הרוע עמד ברשעו. היה צורך 'לשבור' את הטבע הרע של מצרים, לחדור במציאות העולם - "לצאת ברכוש גדול".

זוהי אם כן המעלה המיוחדת שמוסיפה זכירת יציאת מצרים בגאולה העתידה. בזיכרון זה, לוקח היהודי את המעלה הנפלאה של שלימות הגאולה, וממשיכה בתוך מציאות העולם וגדריו.

לפי זה נבין, מדוע בחר ראב"ע לדרוש בעניין זה ביום עלותו להיות נשיא ישראל. עניינו של הנשיא הוא לקשר את נשמותיהם של כל אחד מישראל שבדורו, על כל פרטי חייו הגשמיים, עם גאולה אמיתית ונצחית. הנשיא נותן את הכח לכל יהודי, בכל מצב בו הוא נמצא, להתעלות מכבלי הגלות ולעמוד במעמד ומצב אמיתי של 'ימות המשיח'!

ואם לפני אלפי שנים, וכבר ביציאתם הראשונה של ישראל לגלות, עמדה כבר גאולת ישראל והייתה למציאות - בדורנו, הכריז נשיא הדור כי הכל מוכן לגאולה. צריכים רק שהקב"ה יפתח את עיניהם של בני ישראל, בכדי שיראו שהגאולה כבר ישנה. עניין זה צריך לבוא לידי ביטוי בעבודתם של בני ישראל, בהכנות ממשיות לקראת הגאולה והשפעה על אחרים בכיוון זה, עד שכל הבריאה תזעק "ה' אחד".

מהי הנפק"מ בעבודה בזמן הגלות לשיטת חכמים

בד"מ ש"פ שמות (ס"ז) מבאר כ"ק אד"ש מה"מ את החידוש בשיטת חכמים על שיטת בן זומא (ראב"ע): שבנוסף לעניין דגאולת מצרים (גאולה שאינה שלימה) שקיים אף בלילות - גלות (שיטת בן זומא), ישנו גם הענין דגאולה שלימה שאין אחריה גלות. ומוסיף על כך (בסוגריים): "ומזה מובן שדברי החכמים אינם רק הלכתא למשיחא, אלא שבזה נפק"מ בעבודתו של יהודי (גם) בזמן הזה (קודם ביאת המשיח בפועל), שבזכירתו יצי"מ הוא יודע שזה קשור עם "להביא ל) ימות המשיח".

ויש לעיין, מהי הנפק"מ בעבודתו של היהודי, שהרי גם עד עכשיו זכר את יציאת מצרים, ומה פעלה עליו הידיעה שבזמן הגלות ישנו גם מצב של גאולה שלימה; שהרי גם כשיודע שזה קשור עם "להביא ל) ימות המשיח" אינו פועל לכאורה שינוי ברובד המעשי, וא"כ מהי הנפק"מ שעליה מדובר בשיח?

ולכאורה יש לומר בפשטות שהידיעה שזה קשור עם "להביא ל) ימות המשיח" פועל שהמעשה עצמו יהיה באופן אחר ובשלימות!

דהיינו, שעד עתה ג"כ פעל היהודי בזכירתו את עניין יציאת מצרים, אלא שעיי"ז שיודע שעניין יציאת מצרים קשור עם "להביא ל) ימות המשיח", כל זכירתו ובמילא עבודתו משתנת לגמרי ונעשית ע"פ וע"י 'להביא לימות המשיח' - גאולה שלימה.

וע"ד מש"כ בד"מ ש"פ בלק תנש"א (ס"ט): "השכל נעשה ממולא וחדור בהבנה והשגה בעניני משיח וגאולה שבתורה, ומהשכל מתפשט וחדור גם ברגש הלב,

1) ע"ד שמובא בד"מ ש"פ ורא" (ס"א) "שהידיעה שתיכף ומיד נכנס כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (כיון ש"הקיצו ורננו שוכני עפר") ומביט על כאו"א מהחסידים והמקושרים לבחון מעמדו ומצבו כו', מעוררת ופועלת לסיים ולהשלים (גם מלשון שלימות) את כל מעשינו ועבודתינו". - ההדגשה אינה במקור.

ועד להנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה באופן המתאים לזמן מיוחד זה, שעומדים על סף הגאולה, ומראים באצבע ש"הנה זה (המלך המשיח) בא". שמכאן רואים שהידיעה משנה את הפעולה עצמה, וגורמת לפעולה להעשות בהתאם לידיעה.

הת' **מנחם מענדל שי' תמרין**
 ישיבת תות"ל המרכזית - 770 בית משיח

השלמת שבעים שנה אצל אדמו"ר הריי"צ

בדבר מלכות השבוע (סי"ב) כותב הרבי שליט"א מלך המשיח: "ולהוסיף, שהרמב"ם חי שבעים שנה, ימי שנותינו בהם שבעים שנה", שמורה שאצלו היתה בגלוי השלימות שקשורה ל"הרי אני כבן שבעים שנה".

ובהערה 83 מוסיף: "ולהעיר שהרמב"ם חי ע' שנה פחות פ"ג יום (סה"ד שם, ממאור עינים ספכ"ה) - פ"ג יום בין הסתלקותו בכ"ף טבת ליום הולדתו בערב פסח. ואולי יש לומר, שפ"ג יום אלו נשלמו ע"י הפ"ג הלכות שבספר משנה תורה (כמ"ש הרמב"ם בסוף מנין המצוות ע"ס ההלכות שבהקדמת ספרו)".

ובסיום אותו סעיף אומר הרבי שליט"א מלך המשיח: "ועאכו"כ לאחר ששכר ישנו בזה הריבוי דמעשינו ועבודתינו במשך כל הדורות, כולל - דרבי אלעזר בן עזרי' בזמנו, והרמב"ם בזמנו, וכל צדיקי ישראל בכל הדורות, עד בדורות האחרונים - העבודה דרבתינו נשיאינו המיוחסים לבית דוד משבט יהודה, כולל - העבודה דכ"ק מו"ח אדמו"ר במשך שבעים שנה בחיים חיותו בעלמא דין (תר"ס-תש"י)".

ואולי אפשר לומר ע"ד הרמז, שמעין הענין שמצינו אצל הרמב"ם, ניתן למצוא גם אצל אדמו"ר הריי"צ (לבד זאת שחי שבעים שנה) - והוא, שגם אדמו"ר הריי"צ חי שבעים שנה פחות ק"ג יום, שאולי אפשר לומר שהם כנגד ק"ג פרקי תהילים שיש לו קשר מיוחד אליהם, ע"י התקנות שהוסיף לאמירת תהילים, כנדפס בתהילים "אהל יוסף יצחק" שעל שמו.

ולהעיר שענין זה קשור גם לשנה זו, בה מתחילה שנת השבעים להסתלקותו של אדמו"ר הריי"צ.

הת' **זלמן שי' מרנץ**
 ישיבת תות"ל בית שמש

תגובות

תגובות שנתקבלו במערכת לגליונות קודמים

אין איסור כלל בברזל בבניין המקדש

(גליון נ' - פרשת ויחי, צריך עיון - ב)

במדור 'צריך עיון' בגליון דשבת פרשת ויחי, הובא חידושו של כ"ק אד"ש מה"מ בדבר מלכות ש"פ ויחי (ס"ו) שביהמ"ק השלישי יבנה גם מברזל, ונשאל שם האם יצטרכו לזה ביי"ד שיתיר זאת לעת"ל (כפי שמבאר כ"ק אד"ש מה"מ בקשר להיתר שחיתת שור הבר, ובנוגע ל"הלכה כב"ש" לעת"ל), או שיהיה זה מותר מלכתחילה.

וראיתי להעיר בפשטות, שאף שענין זה - שביהמ"ק יבנה גם מברזל - הוא חידוש של כ"ק אד"ש מה"מ, הרי אין בכך שום שינוי הלכתי, שהרי לא מצינו בשום מקום איסור בניית ברזל במקדש.

דהנה ישנו איסור של בניית עץ בולט במקדש, וכן ישנו איסור בנייה באבנים שנגע בהן ברזל - במזבח², אך אין שום מקור הלכתי שאוסר לבנות ברזל בבנין בית המקדש בכללותו.

ומדויק בלשונו הזהב של כ"ק אד"ש מה"מ בתחילת סעיף ד': "כי 'ברזל' מושלל בבית המקדש, כמ"ש 'והבית בהנותו אבן שלמה גו' ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו"³. ובהערה (48) מדגיש שזהו בעיקר במזבח. אך אינו נוקט אף לשון של איסור - שאסור לבנות ברזל בבית המקדש.

אלא שאעפ"כ לא השתמשו במשכן ובבית ראשון ושני בברזל, היות שמצד גדרו (אם תמצי לומר 'גדרו הרוחני') של ביהמ"ק מושלל בו ברזל; שזהו כמובא בשיחה ובהערות מב' טעמים: א. שנמשל בו אדום שהחריב את ביהמ"ק. ב. שנברא לקצר ימיו של אדם.

(2) יתרו כ, כא. סה"מ צ' לרמב"ם מצוות לא תעשה עט.

מראי מקומות

מבט מעמיק על השיחה
על פי עיון במקורות נוספים

בדבר מלכות שמות (ס"ז ואילך) מגדיר כ"ק אד"ש מה"מ את חידושו של נשיא בישראל - לחבר את "ימי חייך", כולל זמן הגלות, עם ימות המשיח. ובקשר לכך מביא את המסופר בגמרא (ברכות כה, א) אודות היום בו התמנה רבי אלעזר בן עזריה לנשיא: בזמן רבן גמליאל, הוצב בבית המדרש שומר שתפקידו לתת כניסה רק לתלמיד שתוכו כבדו; וכאשר מונה ראב"ע לנשיא, הסיר את ההגבלות ונתן גם לתלמידים שאין תוכם ככרם להיכנס.

ומבאר הרבי, שהנהגה זו של ראב"ע נובעת משיטתו - לחבר את יציאת מצרים עם זמן הגלות והחושך (לילות), שלמרות שהתלמיד נמצא במצב גלות - אין תוכו כבדו - פעל בו הנשיא בירור של יציאת מצרים.

הכנסת התלמידים פועלת שינוי

הרבי מדגיש, שלא נחשוב שהבירור שפעל ראב"ע בתלמידים אינו בירור מושלם, כי עדיין אין זה ימות המשיח - שלכן ממשיכים חכמים ומחדשים שניתן לחבר גם את ימות המשיח עם הזמן והמצב של הגלות, ולפעול בירור מושלם בתלמידים.

וכהוכחה לכך, מביא הרבי את המשך דברי הגמרא, ש"אף ר"ג לא מנע עצמו מבית המדרש אפי' שעה אחת" - כלומר, שבסוף ר"ג הסכים עם הנהגת ראב"ע, שנתן רשות גם לתלמידים שאין תוכם ככרם להיכנס לבית המדרש.

התייחסות נוספת לשלימות הבירור שנפעל בתלמידים אלו, ע"י הנהגת ראב"ע והכנסתם לבית המדרש - מוצאים אנו בדבר מלכות ש"פ בהריב"חוקותי תנש"א (הערה 131), שם מדייק הרבי מלך המשיח בהמשך דברי הגמרא הנ"ל - שכשראה ר"ג שבזכות הסרת השומר התוספו ריבוי תלמידים בבית המדרש, חלשה דעתו, והראו לו בחלומו "חצבי חיוורי מליא קיטמי" (כדים מלאים עפר) - לרמוז לו שתלמידים אלו אינם ראויים. אך מסיקה הגמרא, שלא זו האמת, אלא הראו לו כך רק כדי ליישב את דעתו.

ומתווך הרבי מלך המשיח את הדברים, ששניהם נכונים: התלמידים מצד עצמם אכן לא היו ראויים, אבל ע"י הכנסתם לבית המדרש - נפעל בהם הבירור המושלם והתעלות למצב של ימות המשיח, ונעשו ראויים.

מחלוקת כמות ואיכות

ובעומק יותר, יבוארו שיטותיהם של ר"ג וראב"ע, ע"פ המבואר בלקו"ש (הכ"ד שיחה לחדש אלול ובהע' 26) - בנוגע למחלוקת ר"ג וחכמים: האם כל יחיד ויחיד חייב בתפילה, או שהש"ץ מוציא את הרבים ידי חובה. ושם סובר ר"ג, שהשליח ציבור הוא עיקר ענינה של תפילה בציבור.

הרבי מלך המשיח תולה את שיטתם בעדיפות של כמות ואיכות: לדעת ר"ג, האיכות חשובה מהכמות, ולכן השליח ציבור עיקר יותר מהרבים עצמם. ומוכיח זאת מהנהגתו עם התלמידים, שהעדיף להמעיט בכמות ולהכניס רק תלמידים שאיכותם נעלה - תוכם כבר. אך ראב"ע סבר כחכמים, שכמות גוברת על איכות, ולכן הכניס לבית המדרש את כל התלמידים.

והסיבה שחלשה דעתו של ר"ג, אף שלא חזר בו משיטתו, היא - כי ראה שע"י הכמות מתווסף גם באיכות; שהרי באותו יום "לא היתה הלכה שהיתה תלויה בבית המדרש שלא פירשוה", ש"מתוך שרבו התלמידים רב החידוד והפילפול".

ולפי האמור יש להוסיף, שראה שע"י שנכנסו לבית המדרש התבררו בשלימות כמו בימות המשיח, ונעשו הם ראויים; היינו, שמעלה הכמות גם לאיכות.

הנשיא - כמות או איכות?

ומוסיף שם, שמחלוקת עקרונית זו - בהעדפת כמות או איכות - קשורה גם לבעלי הדעות ומעמדם:

ר"ג היה נשיא, שענינו כמו מלך, שאין מעלתו בכמות - אדרבה, מלך יש רק אחד - וכל ענינו הוא האיכות (העצם של כל העם). לכן מכריע ר"ג לבחור באיכות. משא"כ החכמים, שהם חברי הסנהדרין הנוצרת דוקא מכמות של שבעים ואחד חכמים, לכן בפסיקתם מעדיפים הם כמות.

ואף שאצלנו אומר הרבי שנשיא ענינו להרבות תלמידים בישראל - כמות, אולי יש לומר שבנשיא ישנם שתי דרגות: נשיא כר"ג, שענינו מצד עצמו הוא איכות בלבד, מצד התנשאותו ורוממותו; ודרגא נעלית יותר בנשיא - שענינו להעלות הכמות לאיכות, בדומה למבואר שהנשיא ממשיך ענינו הנעלים בכל אנשי הדור (לקו"ש חל"ג שיחה חוקת ב').

צריך עיון

נקודות לעיון והתבוננות בשיחה השבועית

ג. בסעיף י"ג: "וסיימו הכל . . וצריך רק שהקב"ה יפתח את עיניהם של בני"שיראו שהגאולה האמיתית והשלימה כבר ישנה, ויושבים כבר לפני שולחן ערוך, בסעודת ליותן ושור הבר וכו' וכו'". ויש לעיין, דהנה בשבועות קודמים (ד"מ ויצא, וישלח, י"ט כסלו ועוד) מובא עניין פתיחת העיניים כהוראה לכל אחד, וכאן מגיע עניין זה כפעולה שצריכה לבוא מלמעלה - "שהקב"ה יפתח את עיניהם של בני"ש".

ד. בסעיף י"ד: ההוראה למעשה בפועל בשיחה: "שהעבודה דבני" עתה צריכה להיות "להביא לימות המשיח", לגלות כבר תיכף בפועל איך שהמצב ד"הבאים מצרימה" בגלות הוא באמת מצב ד"גאולת ישראל", עי"ז שמתכוננים בעצמם ומכינים אחרים למצב ד"ימות המשיח". ויש לעיין בזה, מדוע העניין של "להכין אחרים" לימות המשיח הוא חלק מהעבודה "להביא לימות המשיח", והיכן נמצא פרט זה בכל מהלך השיחה? [ואולי יש לומר שמרומז בביאור כ"ק אד"ש שיטתו של ראב"ע להרבות תלמידים בישראל, כמובא באריכות סעיף ט'. ע"ש ועצ"ע].

א. בסעיף ה': מביא שיציאת מצרים תפעל חידוש גם לגבי ימות המשיח - מעלת ה"אתכפיא", ואומר: "ישנה גם המעלה דיצי"מ (כמו שהי' בפועל, בגלל שלא זכו שתהי' זו מיד גאולה שלימה) - המעלה ד"אתכפיא סט"א", מכיון שהרע הי' עדיין בתקפו". וצריך להבין דיוק הלשון, שהרי הבריחה מהרע שהיה עדיין בתקפו היתה עוד קודם שחטאו, שרק אז נגזר שלא תהיה גאולה שלימה. ומדוע אומר שכך היה בפועל - "בגלל שלא זכו שתהיה זו מיד גאולה שלימה"?

ב. שם: מביא ב' טעמים מדוע מזכירים את יצי"מ בימות"מ, ובהמשך לזה אומר: "אבל הזכירה דיצי"מ לע"ל היא רק בדרך טפל"..." ומבאר באריכות, שהוא מצד שעיקר הגילוי הוא של הגאולה והשלימה, שלמעלה מכל מדידה והגבלה. והסיבה שמזכירים גם את יצי"מ היא שלא נאמר ש"ימי חיך" מנותקים מימות המשיח, ע"ש. ויש לעיין, האם הזכרת יצי"מ בדרך טפל הוא רק לפי הטעם הב' או שהוא גם לפי טעם הא'? ואם הוא רק לטעם הב', מדוע מזכירים את יצי"מ בדרך טפל לפי טעם הא'? ובכלל יש להבין ולהתבונן מהו התיווך בין ב' הטעמים.

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

לזכות

הרה"ח הרב ירחמיאל שי' וזוגתו מ' חנה תחיל' וב"ב:
חיל' מושקא, דבורה לאה, שיינא, מנחם מענדל,
חוה רבקה, דוד, שיינדל גיטל, מנוחה סימא,
צבי הירש, יקותיאל דובער שיחיו

בעלינאָוו

שלוחי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ס. פאולו - ברזיל

נתרם ע"י הרה"ת ר' שמואל וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו

שפריצער

לזכות

הרה"ח זלמן ניסן פנחס בן חנה ביילא רייזא שי' נוטיק
משפיע בישיבת תות"ל ראשון לציון

שיזכה תיכף ומיד לרפואה שלימה וקרובה למעלה מדרך הטבע
לגמרי, וימשיך בהפצת בשורת הגאולה והגואל מתוך בריאות
נכונה ועשירות מופלגה, בטוב הנראה והנגלה לנח"ר כ"ק אדמו"ר
שליט"א מלך המשיח

